

hente fra Betanlæggene med Hensyn til det, jeg har anført om Jernbaner. Hvis man vil anføre Postindretningen, kan jeg ikke lægge Vægt derpaa, thi efter rimelig og naturlig Opfattelse af Postvæsenet skal det ikke volde Staten nogen stor Udgift, men endog give nogen Indtægt, hvorfor det ogsaa som et Regale henregnes under Statsindtægterne. Søvrigt kan jeg ikke Andet end ved denne Leilighed, hvor nødtigt jeg end vil gaae ind paa en Discussion, henlede Opmærksomheden paa, at det Princip, der ganske vist ligger skjult under mine Indvendinger, og som jeg maa vedfjende mig, er, at Staten ikke skal i noget som helst Forhold, hvor de private Kræfter efter deres Natur ere istand til at gribe ind, paatage sig at være Entrepreneur, og det end mindre, naar det er forbundet med store og betydelige Offre, som ikke give fuldt Bederlag for de Capitaler, der anvendes. Jeg troer, at det er en uhenigtsmæssig Maade at anvende Statsborgernes Capitaler paa, og at man ikke har nogen stærkere Garanti for den fornuftige Anvendelse af deres Formue end den, der fremkommer derved, at Vedkommende selv bestyre den, og at det vil kunne eftervises, at en saadan Anvendelse, hvis Goder i mange Retninger ikke kunne benægtes, dog aldrig vil medføre saa store Goder, som hvis de tilsvarende Millioner bleve i Borgernes Kommer, og Borgerne hver for sig anvendte dem paa den bedste og hensigtsmæssigste Maade. Jeg skal endnu kun til Slutning tilføje et Par Ord om et Forhold, der saa ofte har været paa Bane, at jeg ibetmindste for mit Vedkommende meget puffer, at det endelig kunde staae fuldkommen klart og afgjort. Det er sagt og gjentaget ofte, at der ikke nu er Tale om at betragte denne Sag saaledes, som man vilde staae til den, naar man var fri og ubunden, at der er afsluttet paa Statens Begne forpligtende Overenskomster med Hensyn til Udførelsen af en betydelig Deel af dette Jernbanenet, og at vi derfor ikke burde opsætte nu at foranledige en hensigtsmæssig og taalelig Forandring i dette Forhold. Med andre Ord, man troer, at Overenskomsten om Jernbanen er bleven truffen paa en saadan Maade, at den var i højeste Grad ugunstig for Staten, og at der er en meget stor An-

ledning til at gjøre en alvorlig Anstrengelse for nogenlunde godt at komme bort fra denne Overenskomst. Det Mislykkede, der skulde være derved, antages at være forøget ved den Overenskomst, der som bekendt senere er bleven truffen af enkelte Ministre med Hensyn til Overtagelsen af en Deel af Actierne. Ved sidste Behandling af Sagen paa dette Sted tillod jeg mig at udtale som min Overbeviisning, at den hele Opfattelse af disse Forhold, forsaavidt den tager denne Retning, berøede paa en Misforstaaelse, at det var en Illusion, naar man antog, at der var en væsentlig lettere Udførelse af Sagen gjort mulig ved at gaae ind paa nærværende Overenskomst, og jeg havde den Tilfredsstillelse, at den høitæredede Minister bekræftede i alt Væsentligt, hvad jeg havde tilladt mig at anføre. Imidlertid har jeg personlig gjort den Erfaring, at dette ikke er blevet nøjagtig forstaaet af flere, og jeg beklager ved at eftersee Tidenden, at nagtet den ærede Ministers Ytringer for mig vare fuldkommen klare og afgjørende, saaledes at man meget let maatte være istand til at see bestemt og skarpt, hvad der var det Sande ved Sagen, er der dog et Sted i Tidenden, der gjør det muligt at fremkalde Misforstaaelser, idet nemlig Summen 3,453,000 Rbd. er sat i en saadan Forbindelse med Tabet paa Garantistystemets Actier, sammenlignet med Forpagtningssystemets Contract, at man muligvis vilde kunde slutte, at en saadan Gevinst kunde erholdes ved at ombytte det første med det sidste System. Det modsiges paa det Bestemteste af den ærede Minister i den næste Linie; men det kunde dog maaskee give Anledning til Misforstaaelse. Jeg vil derfor bede om Tilladelse til med et Par Ord at oplyse dette Forhold, idet jeg haaber — efter min Overbeviisning er det ikke noget forsængeligt Haab — at kunne gjøre det. Jeg har henvendt mig til den ærede Minister, da en Deel af det Materiale, der var nødvendigt for at kunne med Sikkerhed gennemføre Beregningerne, ikke var mig personlig tilgængelig, og den ærede Minister har med megen Beredvillighed tilstillet mig de Oplysninger, han var i Besiddelse af. Jeg har gennemseet de forskjellige Beregninger og har i det Væsentlige troet, at de vare i enhver Henseende gennem-